

процесів децентралізації, яка не сприяє їх інституалізації. Друга група факторів є компетенцією центральних органів законодавчої влади України. Тому на часі є прийняття у новій редакції законопроектів «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про службу в органах місцевого самоврядування», які допоможуть у формуванні професійного апарату, чітко визначать права, обов'язки, забезпечать прозорість і підзвітність органів місцевого самоврядування.

Література.

1. Sharma, C. K. (2014, Nov.12). Governance, Governmentality and Governability: Constraints and Possibilities of Decentralization in South Asia. Keynote Address, International Conference on Local Representation of Power in South Asia, Organized by Department of Political Science, GC University, Lahore (Pakistan). URL: https://mpr.ub.uni-muenchen.de/61430/1/MPRA_paper_61430.pdf
2. Валовий регіональний продукт у 2019 році. Статистичний збірник. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/04/zb_vrp_2019.pdf
3. Портал Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/>
4. Розрахунок індексу регіонального людського розвитку за 2019 рік. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/rozrahunok-indeksu-regionalnogo-lyudskogo-rozvytku-za-2019-rik.pdf>

РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ІНТЕРЕСІВ В ОСНОВІ ТРАНСФЕРТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

АНТОЩЕНКОВА В.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ

***ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Наразі проблема трансфертного ціноутворення є предметом активної дискусії в юридичних, економічних і політичних колах, адже економічне, соціальне і юридичне значення трансфертної ціни, в першу чергу, полягає у задоволенні економічних інтересів господарюючих суб'єктів і забезпечення їх ефективної і результативної взаємодії (економічних відносин) в інтеграційних формуваннях. Трансферна ціна – це ціна, що встановлюється в господарських операціях між різними підрозділами єдиної компанії або між учасниками єдиної групи компаній. Діяльність по встановленню цін між такими компаніями називається трансферним ціноутворенням. Трансферні ціни дозволяють перерозподіляти загальний прибуток групи осіб на користь осіб, які перебувають в

державих з більш низькими податками. Це найбільш проста і найпоширеніша схема мінімізації податків, що сплачуються.

На відміну від ціни підприємства, яка формується відповідно до обраної системи ціноутворення, трансферна ціна величина більш об'єктивна, так як вона не стикається безпосередньо зі споживачами товарів і тому не схильна до суб'єктивної оцінки і завжди визначається в зворотному порядку від верхнього рівня до нижнього. Величина прибутку (збитку) визначається також в зворотному порядку за рівнями. В основі лежить нормативна рентабельність. Таким чином, відповідальність за успіхи і невдачі поділяють всі учасники процесу. Можна додати, що трансфертні ціни не призводять до здорожчання продукції, оскільки формуються від ціни підприємства, яку в свою чергу споживач згоден платити за даний товар [1, с.18; 3, с.160].

Існують методи трансфертного ціноутворення, за допомогою яких необхідно перевірити, чи відповідають контрольовані операції принципу «витягнутої руки». Принцип «витягнутої руки» [2] – це певне правило, яке передбачає, що вартість угоди між пов'язаними сторонами повинні відображати умови, що мають місце в операціях між незалежними компаніями (ринковим умовам). Якщо говорити простіше, то головна мета цього принципу – порівняти контрольовані та неконтрольовані операції, спираючись на критерій податкових вигод, а також проаналізувати всі переваги та недоліки, які вони створюють. Такі методи (табл.1) визначені в міжнародних нормативних документах (Настанови ОЕСР) і закріплені в українському законодавстві (Податковий кодекс України).

Для практичного застосування принципу витягнутої руки, Керівництвом ОЕСР 1995р. [4, с.19] пропонується використання одного з рекомендованих методів трансфертного ціноутворення. Залежно від доцільності застосування (для кожної досліджуваної операції) платник податків може вибрати: метод порівняльної неконтрольованої ціни, метод ціни перепродажу, метод «витрати плюс», метод чистої маржі від операцій і метод розподілу прибутку від операцій. Керівництво ОЕСР 1995р. призводить детальний аналіз усіх методів, у т.ч. проводиться їх порівняння, аналізується доцільність застосування конкретного методу в залежності від виду операції. Допускається також використання сукупності вищевказаних методів.

Методи трансфертного ціноутворення

Метод	Пояснення
Метод порівняльної неконтрольованої ціни	згідно з цим способом, вартість на товари та послуги визначається, виходячи з цін на аналогічні об'єкти
Метод ціни перепродажу	вартість ґрунтується на сумі первісної ціни, надбавки на товари або послуги та витрат, які потрібні були для того, щоб реалізувати об'єкти
Метод «витрати плюс»	до уваги береться собівартість товару або послуги та націнка, яку встановлюють на подібні об'єкти
Метод чистого доходу	аналізується рентабельність подібних операцій між незалежними підприємствами
Метод розподілу доходів	враховується фактор, який вважає в поділі вигоди між сторонами угоди

Найпопулярнішим вважається підхід визначення чистого прибутку з використанням даних із зовнішніх джерел [5, с.8]. Податковий кодекс України встановлює певні критерії, за якими можна визначити, чи є операція контрольованою з метою трансфертного ціноутворення чи ні. Усі ці критерії можна згрупувати за окремими ознаками та виділити 4 основні групи, а саме: суб'єктний склад; вид господарської операції; обсяг операції (вартісні ознаки з окремим контрагентом); обсяг доходу від діяльності компанії, який вказується в бухгалтерському обліку. Отже, значення трансфертного ціноутворення важко переоцінити. Це один з найнефективніших способів уникнути нечесного перерозподілу коштів між юрисдикціями і забезпечити належний рівень надходжень до держбюджету.

Література.

1. Антощенкова В. В. Трансфертне законодавство 2015 – нові «правила гри» для Українського бізнесу та національної економіки / Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи: матер. VI Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 8-10 квітня 2015 р. Харків: ХНТУСГ, 2015. С. 16-20.
2. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України

(ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. Редакція від 28.03.2021, підстава (1293-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

3. Онегіна В.М., Антощенко В.В. Спільна аграрна політика та конкурентоспроможність сільського господарства ЄС. «Європейські уроки аграрної політики для України»: кол. монографія. ЖНАУ, 2019. С.152-163.

4. Жукова О. В. Трансфертне ціноутворення: український варіант. Київ : Юстініан, 2018. 183 с.

5. Антощенко В. В. Історико-економічні передумови виникнення і розвитку трансфертних цін / Науковий Вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія «Економічні науки». 2014 №1 (58). Т.16. Ч.1. С. 3-10.

ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ЧИННИК СТРУКТУРНИХ ЗМІН

БАБАН Т.О., К.Е.Н., ДОЦЕНТ

***ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Чинником структурних змін в національній економіці є інвестиції. В глобальному масштабі – інвестиції є життєво важливим ресурсом, рушієм науково-технічного прогресу, каталізатором процесу структурної трансформації міжнародного виробництва, інструментом для міжнародного розвитку.

Чинники, що визначають напрямки руху інвестицій, у сукупності формують інвестиційний клімат окремих країн. До них відносяться соціальні, економічні, організаційні, правові, політичні, соціокультурні передумови, які зумовлюють привабливість і доцільність інвестування в ту чи іншу галузь, тієї чи іншої країни. Але сучасні реалії свідчать, що не лише зазначені чинники впливають на рух інвестицій, а й такі чинники як пандемія, що можуть призвести до криз.

В період 2017-2019 рр. обсяги прямих іноземних інвестицій скоротились на 9,4% з 1700 млрд дол. США до 1540 млрд дол. США. За прогнозами глобальні потоки у 2020 році під впливом пандемії повинні зменшитись на 40%, тобто їх обсяг складе менше 1000 млрд дол. США, вперше з 2005 року.

Перспективи будуть залежати від тривалості кризи в галузі охорони здоров'я та від ефективності політичних заходів щодо пом'якшення економічних наслідків пандемії. Геополітичні та фінансові ризики та триваюча торгова напруженість між деякими країнами посилюють невизначеність.